

Březen

Slavnost Zvěstování Páně

Liturgie postní doby svou povahou nepředpokládá četnější zastoupení církevních svátků. Jejich slavení je v této době omezeno na minimum. Mezi tyto vzácně se vyskytující svátky patří Slavnost Zvěstování Páně.

Předmětem slavnosti je vtělení Syna Božího, na němž mají účast všechny tři božské osoby: Otec, jenž tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna (Jan 3,16), Syn že se stal člověkem, a Duch svatý, že svou všemohoucností uskutečnil vtělení Syna Božího. Ale i Panna Maria přispěla tím, že se podrobila vůli Boží, když řekla: „Jsem služebnice Páně, ať se mi stane podle tvého slova“. (Lk 1,38)

Z různých názvů této slavnosti vyplývá, že byla původně považována za svátek Páně (*Annuntiatio angeli ad B.M.V.*, ale též *Annuntiatio Domini*, *Annuntiatio Christi*, *Conceptio Christi*) Časem se však ustálil název „Zvěstování Panny Marie“ a svátek získal charakter Mariánské slavnosti. Novodobá úprava sleduje návrat k původnějšímu názvu, vzhledem k výraznému christologickému obsahu slavnosti.

Slavnost byla stanovena na den 25. března, se zřetelem k narození Páně, tj.

devět měsíců před ním. V tomto roce 2001 je liturgické slavení svátku posunuto na pondělí 26. března, aby nekolidovalo se slavením 4. neděle postní.

Mnozí církevní autoři hloubali nad tajemstvím jádra celé křesťanské víry, které je možno vidět ve skutečnosti příchodu Boha na svět cestou vtělení, což je spojení s lidskou přirozeností u Bohočlověka Pána Ježíše Krista.

Mezi nejvyspělejší snahy o vystižení vhodnosti tohoto Božího skutku patří výklad sv. Tomáše Akvinského. Ve svém gigantickém díle *Summa theologiae*, p.III., q.I. a I. konstatuje, že bylo nejvhodnější, aby se prostřednictvím viditelných skutečností ukázala neviditelnost Boží. Proto byl učiněn celý svět: „ Co je totiž u něho neviditelné – jeho věčná moc a jeho božské bytí – to je možno už od začátku světa poznat světlem rozumu z toho, co stvořil.“

Podivuhodným dílem stvoření se však presentace věčné Boží moci i jeho bytí neukončila. Sv. Jan Damašský na začátku 3. knihy (De Orth.Fid. cap.I.) vysvětluje, že se tajemstvím vtělení ukazuje Boží dobrota, moudrost, spravedlnost i moc.

Dobrota - protože nepohrdl slabým stvořením

Spravedlnost - protože padlý (hříchem zasažený) člověk není sám schopen přemoci tyрана (d'ábla), ani se vysvobodit ze smrti

Moudrost - protože za největší dluh vynalezl nejvznešenější výkupné

Moc – protože není nic většího než učinit Boha člověkem

Sv. Tomáš Akvinský postupuje při výkladu vhodnosti vtělení spekulativním způsobem. Vychází z poznatku, že jednotlivé věci přísluší to, co odpovídá její vlastní přirozenosti. Např. člověku odpovídá přemýšlení, uvažování, racionalita, protože je podle své přirozenosti rozumovým tvorem.

Vlastní přirozeností Boží je Dobro. Cokoliv je dobré, je ve vztahu k Bohu – nejvyššímu Dobru. K povaze dobra patří tendence dávat se jiným. Proto k povaze nejvyššího Dobra patří, aby se nejvyšším způsobem spojovalo se stvořením, což se u Boha uskutečnilo tím, že „ stvořenou přirozenost tak spojil se sebou, aby byla jednou osobou ze tří – Slova, duše a těla „ , jak říká sv. Augustin (13. De Trin. Cap. 17).

Z těchto důvodů vysvítá, že bylo velmi vhodné a dobré, aby se Bůh vtělil.

Bůh se v Ježíši Kristu dává každému z nás. Tím nás podněcuje, abychom sebe darovali Jemu i bližním. Máme být tedy nejen rozumní, ale i dobří.

P.Lohelius

Zvěstování Páně je velmi častým námětem zpracovaným světovými malíři. Jedno z nejpůsobivějších je Zvěstování od **Fra Angelica** v klášteře sv. Marka ve Florencii. Klášter už je zrušen a je v něm umístěna obrazárna věnovaná právě Fra Angelicovi. Na první stránce reprodukován obraz je na zdi nad schodištěm do prvního patra, kde jsou bývalé cely dominikánských mnichů. V jedné z cel je ještě jiné, také velmi krásné, Zvěstování od téhož autora.

M.P.

Liturgický kalendář

Březen 2001

4. 1.NEDĚLE POSTNÍ

11. 2.NEDĚLE POSTNÍ

18. 3.NEDĚLE POSTNÍ

19. Slavnost SVATÉHO JOSEFA, snoubence Panny Marie

25. 4.NEDĚLE POSTNÍ

26. Slavnost ZVĚSTOVÁNÍ PÁNĚ

Oznámení

- **Katecheze dospělých** na téma: „Víra, naděje a láska“ a **společenství mladých farníků** budou pokračovat na první a třetí sobotu v měsíci, tedy **3. a 17. března** po večerní mši sv. ve farním sále.
- **Farní rekolekce** v postní době na téma : „Pilíře duchovního života“ se bude konat dne **31.března - v sobotu** po 4.neděli postní. První promluva začne v 15.30 hod. ve farním sále, potom bude příležitost ke svátosti smíření, křížová cesta a mše sv. s druhou rekolekční promluvou.

- **Křížové cesty** se během celé postní doby konají **v pátek v 17.00 hod.** v kostele Nejsvětější Trojice a **v sobotu v 17.00** v zimní kapli u sv. Jana Nep.
- „Liturgie postní doby nás vede k vnitřní duchovní obnově a vybízí nás k větší soustředěnosti, sebeovládání, kajičnosti a smírnému odčiňování hříchů.
Také ti, kdo v této době přijímají svátost manželství, mají být upozorněni, aby při svatbě pamatovali na vážný ráz této liturgické doby.“ (Liturgický kalendář, Praha 2000, str.51).
- V kostele sv. Jana Nepomuckého se **v sobotu 24.března v 11.00 hod.** při slavení Eucharistie slíbí lásku, úctu a věnost a vzájemně si tak udělí **svátost manželství** naši farníci Veronika Fundová a Petr Zborník. Na společnou životní cestu jim vyprošujeme hojnost Božích darů.
- Na 3. neděli postní, dne **18.března** je určena **sbírka na Arcidiecézní charitu.**

Půst

Půst není samoúčelný. Při znovuobjevení této dávno zasuté praxe byl půst leckdy zabsolutizován. Je to však osvědčený prostředek duchovní askeze, který nás spolu s modlitbou a almužnou může uvést do správného vztahu k Bohu i k lidem.

Pro správné chápání postu je rozhodující, abychom půst nebrali izolovaně, nýbrž především s modlitbou. Půst je modlitba konaná tělem i duší. Ukazuje, že naše zbožnost se musí vtělit, přijmout tělo, jako Boží Slovo přijalo tělo v Ježíši Kristu. Modlitba se stává tělem, je-li vyjádřena postem, zahrnuje i naše tělo. Pak není náš vztah k Bohu jen v naší hlavě, už neříkáme Bohu jen zbožná slova, nýbrž vyznáváme svým tělem, že po něčem toužíme, že jsme bez něho prázdní, že jsme odkázáni na jeho milost, že žijeme jeho láskou a že se náš hlad nedá ukojit pozemskými pokrmami, nýbrž jen Bohem samým a každým slovem, které vychází z jeho úst (Mt 4,4). Tak při postu uskutečňujeme svou existenci tvorů, kteří jsou stvořeni Boží rukou a teprve v Bohu znovu najdou své naplnění. Tvorů, kteří se nezastavují u darů, nýbrž usilují o samého Dárce, jenž je vlastním cílem jejich touhy. Tělem i duší se vzpínáme při postu k Bohu, tělem i duší se mu klaníme. Půst je křik našeho těla po Bohu, křik z propastné hlubiny, v níž se setkáváme se svou nejhlubší bezmocí, zranitelností a nenaplněností a v níž celou svou bytost necháme padnout do propasti Boha.

Pramen: Anselm Grün – Půst (Karm. nakl. 1995)

Z.B.

Pro postní praxi

Páteční půst od masa patří už dlouho mezi církevní příkázání. Jeho zachovávání je dnes velmi ztíženo. Tuto povinnost biskupové pozměňují tak, že věřící mohou dále zachovávat půst od masa, ale mohou si uložit nějaký projev pokání, skutek zbožnosti a lásky.

Půst: odepřít si maso, alkohol, sladkosti, zábavu v TV

Skutek zbožnosti: mše sv., Písmo sv., křížová cesta, růženec, meditace apod.

Skutek lásky: návštěva nemocných, péče o ně, pomoc bližním atd.

Na Popeleční středu a Velký pátek je půst od masa a půst újmy. Jen jednou za den se najíst dosyta. Tento půst je závazný pro katolíky ve věku 21 až 59 let. Mladí od 14 do 21 let a starší než 59 let mají pouze půst od masa. Každý věřící během postní doby (alespoň jednou za rok) by měl přistoupit ke svaté zpovědi a přijmout Tělo Páně.

Z.B.

Svatý křest v našem kostele

Možná, že si někteří z nás vzpomenou, jak po jedné nedělní mši sv. v létě loňského roku křtil náš P.Lohelius dítě romské rodiny. Byla to holčička a jméno jí rodiče vybrali vskutku

nevšední - Frančeska. Poněvadž Romové se v kostele často nevyskytují a v našem už teprve ne, počkal jsem, a křestního obřadu se v pozadí chrámu zúčastnil. Bylo tam mimo mne ještě několik málo jiných věřících, které tato ne zcela běžná příležitost zaujala. Tehdy jsem si vzpomněl na podobnou situaci z doby mého působení na východním Slovensku v šedesátých letech minulého století.

Tehdy tam rovněž Romové, (v té době ovšem Cikáni, označení Romové tenkrát nikdo nepoužíval a snad ani neznal), přinesli do místního kostela novorozeně - holčičku, za účelem jejího pokřtění. A divte se, místní „bílí“ věřící se nad tím pozastavovali, podobně jako naši v létě loňského roku u sv. Jana. Shodou okolností i tehdy kmotra udělala děťátku na čelo křížek levou rukou, k pobavení a snad i pohoršení přihlízejících. Obojí diváci se vzácně shodovali v názoru, že se jedná o pustou formalitu a téměř se pozastavovali nad tím, že důstojný pán se nechal k udělení sv. křtu vůbec přesvědčit.

Stojí psáno, že „cesty Páně jsou nevyzpytatelné“. Po letech jsem se doslechl, že cikánská dívka ze Slovenska byla později přijata do jednoho ženského řeholního řádu. Nyní již dlouho pečuje o stařečky a stařenky v kterémsi ústavu pro nevléčitelně nemocné kdesi v maďarsko-rumunském pohraničí. Kdo z nás si dovolí předvídat osudy té „naší“ Frančesky ?

Dš

Svátosti

Svátost manželství

Starý zákon se často uchyluje k obrazu manželství mezi mužem a ženou, aby znázornil pouto úmluvy, spojující Boha s jeho lidem.

Manželství vytváří manželská smlouva čili neodvolatelný souhlas, kterým se dva snoubenci svobodně a vzájemně darují a přijímají do té míry, že se z nich stane „jedna bytost“ (Gn 2,24; Mt 19,6). Aby dosáhlo manželské spojení svého specifického cíle, totiž dobra manželů a zplození a výchovy dětí, vyžaduje jejich *úplnou věrnost, nerozlučnou jednotu, svobodný souhlas*.

Manželská smlouva mezi dvěma pokřtěnými je velká už jako stvořená skutečnost. Ale Kristus Pán ji ještě povýšil, neboť jí dal důstojnost svátosti. Svátostná milost křesťanského manželství plynoucí z Kristova kříže umožňuje manželům, aby prožívali svůj vztah v nové dimenzi Božího království. Bůh stvořil člověka z lásky a povolal ho k lásce. Bůh ale zůstává první k prokazování lásky. Touto svátostí působí Duch svatý: jako Kristus miloval církev a vydal za ni sebe sama, tak mohou manželé udržovat a posilovat své spojení se stejnou důstojností a nerozdělenou láskou, jaká má svůj zdroj v lásce Boží. Mohou tak spojovat hodnoty lidské a božské v radostech a zkouškách života. Křesťanské manželství, Bohem požehnané, dělá z manželů společenství milosti a modlitby, školu lidských ctností a křesťanské lásky. Společenství evangelizující, kde děti slyší první zvěst o víře, takže rodiče mají být Kristovými svědky, první misionáři lásky a života.

Pramen: Svátosti Krista a církve (P.Gigliani, Karm.nakladatelství)

Z.B.

SMYSL GEST A POSTOJŮ V LITURGII CÍRKVE

(Pokračování)

Sezení je poloha vhodná k rozjímání a naslouchání kázání (1 Kor 14,30, Sk 20,9). Je vhodné také pro postoj učitele a předsedajícího. Nový misál předpokládá sezení při čteních před evangeliem a sponsoriálním žalmu, při homilii a přípravě darů a podle okolnosti též při posvátném mlčení po přijímání.

Klečení vyjadřuje pokoru, pokání a klanění. Modlit se v kleče je obecně lidský zvyk, který je dosvědčen i o Ježíšovi (Mk 13,35,Lk 22,41). Pro klečení při mši platí: Ať věřící pokleknou k proměňování, není-li to ztíženo nedostatkem místa, množstvím přítomných či jinými rozumnými důvody (IG 21).

K tomu, aby se dosáhlo zamýšleného záměru, tj. aby úkony a postoje odpovídaly tomu, co právě konáme (zásada pravdivosti), ale také „aby byly znakem vzájemného společenství a jednoty shromáždění“ (IG 20), bude třeba velké trpělivosti, ohleduplnosti a respektu. Prosazování správných postojů by se minulo účinkem, kdyby vyvolalo napětí a rozdělení.

Posvátné mlčení

Chvilé ticha a mlčení jsou stejně důležitou součástí liturgie jako modlitby a akce. Je třeba je zachovávat jako součást bohoslužby. Jeho náplň je závislá na tom, o kterou část mše se jedná. Při úkonu kajícího a po výzvě k modlitbě se jednotlivci v duchu soustředí, po čtení nebo homilii krátce rozjímají o tom, co slyšeli. Po přijímání pak ve svém srdci chválí Boha a modlí se (srov. IG 23).

Posvátné mlčení však předpokládá také ztišení. Liturgická slavnost se musí konat řádně a beze spěchu, se zřetelně odlišenými jednotlivými částmi. Neklid někdy vychází i z oltářního prostoru: lze spatřit kněze, jak si ověřuje čas, lektora, jak už během vstupní modlitby pospíchá k ambonu, ministranty, jak už během přímluv připravují oltář. Velmi záleží na tom, aby se nic nedělalo uspěchaně a aby i chvíle určené k mlčení byly dobře využity, aby nebyly formální, příliš krátké nebo prázdné. Např. při úkonu kajícího, jestliže vyzýváme „zamysleme se“, měli bychom opravdu poskytnout prostor ke krátkému zamýšlení. Po výzvě „Modleme se“ nejlépe odhadneme vhodnou délku mlčení, když se opravdu v duchu modlíme. Umění slavit liturgii znamená mít čas pro slovo, mít čas pro naslouchání, mít čas pro mlčení, chůzi, gesto. Je-li liturgie dobře připravená, nedělá se nic uspěchaně a nic se také neprodlužuje. To je prostor pro působení Ducha svatého.

Vstupní obřady

„Účelem těchto obřadů je, aby shromáždění věřící vytvořili společenství a dobře se připravili ke slyšení Božího slova a k důstojnému slavení eucharistie“ (IG 24). „ Vstupní zpěv podporuje jednotu všech shromážděných a uvádí do tajemství liturgické doby nebo svátku“ (IG 25). „ Pozdravem probudí kněz ve shromáždění vědomí přítomnosti Páně. Tímto pozdravením a odpovědí lidu se dává najevo tajemství shromážděné církve“ (IG 28).

Potom kněz nebo někdo z příslušujících může uvést věřící do mešní liturgie. Právě toto místo mše je šancí pro vytvoření společenství. Tam, kde je řečeno „těmito nebo podobnými slovy“, je možno uvádět vlastními slovy, ale délka by neměla výrazně přesahovat navržený text. Není možné mít čtyři kázání v jedné mši.

Po uvedení do bohoslužby vyzve kněz k úkonu kajícího. Měl by si dát pozor, aby jednotvárným opakováním nevznikl u věřících pocit formálnosti, prázdnoty a rutiny. Proto je třeba obměňovat jednotlivé formy kajícího úkonu. Třetí způsob umožňuje kromě navržených variant i vytváření dalších, ovšem dobře připravených. Je také vhodné používat v neděli obřadu pokropení lidu.

Vstupní obřady uzavírá vstupní modlitba. Neskládá se pouze z textu modlitby, kterou se modlí předsedající. Její jádro tvoří osobní modlitba věřících, kteří k tomu byli knězem vyzváni. Její latinský název „collecta“ napovídá, že shrnuje tyto prosby věřících. Proto má úmyslně obecný ráz. Je dobré občas věřícím připomenout smysl tiché chvíle po výzvě „Modleme se“. Komentátor může říci např.: „Shromáždili jsme se kolem Krista, který nás vede k Otci. Vložme nyní po výzvě k modlitbě do rukou Kristových svoje osobní prosby a prosme i za sebe navzájem.“ Je nutné, aby všichni celebranti užívali konkluze uvedené v misále a ne různě upravených nebo už změněných verzí.

Bohoslužba slova

Liturgie mše sleduje stupňující se přítomnost Krista. Nejprve je to přítomnost v samotném shromáždění, které se schází v jeho jménu. Naplňuje se příslib Pána: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich „ (Mt 18,20). Pak je to přítomnost v osobě sloužícího kněze. Krista přicházejícího v knězi zdraví shromáždění povstáním a vstupním zpěvem a dříve, než bude přítomen podstatně a trvale pod eucharistickými způsoby, přichází ve svém slově. (Srov. IG 7)

„Proto především čtení evangelia zdůrazňuje liturgii zvláštními poctami: ten, kdo má evangelium předčítat, připravuje se na to přijetím požehnání (jáhen od celebranta, kněz, celebruje-li biskup) nebo modlitbou. Věřící zvláštním zvoláním uznávají a vyznávají, že je mezi nimi přítomen Kristus a že k nim promlouvá, a proto mu naslouchají vstojí. Kněze evangelii se prokazují zvláštní projevy úcty“ (IG 35). Zde je třeba uvážit, kdy mají věřící povstat. Pokud se zpívá Aleluja, může to být po prvním aleluja, pokud se ovšem zpívá verš bez aleluja, sloka písně, nebo sborová skladba, je vhodnější nechat povstání až na okamžik, kdy jáhen vezme z oltáře evangeliář a pozvedne ho. Tím lépe vynikne, že se vzdává pocta Kristu.

„Poněvadž již z tradice úkol předčítání není úkolem předsedajícího, nýbrž přísluhujících, sluší se, aby obvykle jáhen, nebo když jáhen není, jiný kněz četl evangelium a lektor předčítal ostatní čtení. Není-li přítomen jáhen ani jiný kněz, čte evangelium kněz, který slaví mši“ (IG 34).

Vyznání víry je odpovědí na Boží slovo a přípravou na slavení eucharistické oběti (srov. IG 43). Je možné obměňování nicejsko-cařihradského vyznání víry s apoštolským.

Přímluvy na konci bohoslužby slova měly od počátku velký význam. Věřící se je modlí na základě svého všeobecného kněžství, protože Ježíš Kristus „nás učinil královským kněžstvem Boha, svého Otce (Zj 1,5) Tento kněžský úřad vykonávají všichni věřící vědomě pro celý svět, kdykoli se modlí „za svatou církev, za ty, kdo nám vládnou, za ty, kdo jsou obtíženi různými těžkostmi, za všechny lidi a spásu celého světa (IG 45). Už Nový zákon často vyzývá k modlitbě za druhé (srov. 1 Tim 2 1-4, 2 Kor 1,11, Ef 6,18n). „Je prospěšné, aby se ve mších s účastí lidu konala tato modlitba pravidelně“ (IG 45). Mělo by se dodržovat toto pořadí intencí: záležitosti obecné církve, za ty, kdo vládnou a za spásu světa, za všechny trpící a konečně za místní společenství.

Při zvláštních mších (např. při biřmování, při svatbě nebo pohřbu) se pořadí může uzpůsobit okolnostem, ale pohled shromážděné obce by měl vždy směřovat přes její hranice. Přímluvy uvádí výzva představeného, která oslovuje věřící. Oslovení Boha, které někdy bývá na začátku proseb, patří už k první prosbě, a měl by je říci ten, kdo prosby přednáší. Závěrečná modlitba předsedajícího shrnuje úmysly, podobně jako vstupní modlitba mše. Protože je to modlitba představeného, má při ní rozpjaté ruce.

Vydává:**Redakční rada:****Uzávěrka:****Náklad:****Internet:**

Řím. kat. farnost u kostela sv. Jana Nepomuckého

P.ThDr. Lohelius Klindera, Z.Brůček, S.Dobeš, V.Plíšek, M.Práger

15. každého měsíce

170 výtisků

<http://kosirska.farnost.go.cz>**Neprodejné**